

MONIKA NOWAKOWSKA* – LUBLIN

ELŻBIETA JANICKA-OLCZAK (1941-2024)

Elżbieta Janicka-Olczak urodziła się w czasie II wojny światowej, 6 czerwca 1941 roku w Magierowie¹ (województwo lwowskie, obecnie Ukraina) w rodzinie robotniczej. Była córką Feliksa i Józefy (z domu Weselak). Po zakończeniu wojny jej rodzice zostali ekspatriowani i od 1946 roku rodzina zamieszkała w Jarosławiu. Edukacja szkolna Elżbiety była związana z tym właśnie miastem. W 1959 roku zdała maturę w tamtejszym liceum ogólnokształcącym, a później podjęła studia na sekcji historii na Wydziale Nauk Humanistycznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Absolutorium uzyskała 26 października 1964 roku na podstawie pracy magisterskiej *Praktyki religijne w archidiakonacie lubelskim w XVIII wieku*², napisanej pod kierunkiem prof. Jerzego Kłoczowskiego³.

Fot. Archiwum Uniwersyteckie KUL

* Monika Nowakowska – dr historii, kustosz, Biblioteka Dziedzin Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu, Nauk Inżynierjno-Technicznych oraz Nauk Ścisłych i Przyrodniczych, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

e-mail: monika.nowakowska@kul.pl

<https://orcid.org/0009-0009-9131-5254>

¹ Magierów leżał w województwie lwowskim II Rzeczypospolitej, w powiecie rawskim i był siedzibą gminy wiejskiej Magierów. W czasie II wojny światowej był pod okupacją sowiecką (1939-1941), następnie niemiecką (1941-1944), a od 1945 roku w Związku Sowieckim.

² Streszczenie pracy zostało wydane drukiem: E. Janicka-Olczak, *Praktyki religijne w archidiakonacie lubelskim w XVIII wieku*, „Sprawozdania z Czynności Wydawniczej i Posiedzeń Naukowych oraz Kronika Towarzystwa Naukowego KUL”, 14 (1963/64) s. 214-217, także całość pracy

Tak pisała we wspomnieniach o swoich czasach studenckich:

(...) niemal wszyscy studenci się znali. Mój rok liczył 60 osób (...). Na historii przeważali zdecydowanie panowie, którzy byli bardzo czynni w organizacjach studenckich: Kole Historyków, Zrzeszeniu Studentów Polskich i PTTK (...). Śmiało można powiedzieć, że spotkań, organizowanych na historii przez bardzo czynne Koło Historyków, było dużo: uroczyste odpłatki sekcyjne (...), otrzęsiny, sesje naukowe oraz wykłady osób spoza naszej Uczelni, nie mówiąc już o dwóch wycieczkach w ciągu każdego roku. (...). Podręczników do nauki było o wiele mniej aniżeli dzisiaj. Niektóre z nich były tłumaczeniami z języka rosyjskiego, zwłaszcza do historii starożytnej. Toteż uczyliśmy się z podręczników wydanych przed wojną. Były one dostępne w Zakładzie Historii i Bibliotece Uniwersyteckiej KUL w niewielkich ilościach. Dlatego zabronione było ich wynoszenie poza czytelnię⁴.

Jeśli chodzi o warunki materialne w okresie studiów, wspominała:

Niemal wszystkie studentki historii (...) mieszkaly w akademikach na tzw. Poczekajce. (...). W pokojach mieszkało nawet po osiem osób. Zimą, aby było w nich ciepło, studentki musiały przed wyjściem na Uczelnię dostarczyć z piwnicy węgiel, aby siostra Akwina mogła napalić w kaflowych piecach. Ciepłej wody nie było w kranach. W suterenie był kocioł z gorącą wodą, którą w wiadrach donosiłyśmy do łazienek. Warunki więc były dość spartańskie. (...). Patrząc z perspektywy czasu, życie studenckie materialnie było o wiele uboższe aniżeli dzisiaj, obfitujące za to w innego rodzaju przeżycia, m.in. pozwalające głębiej przeżywać patriotyzm przeciwstawiając się ówczesnej rzeczywistości pełnej także donosicieli do „bezpieki”, rekrutujących się nierzadko spośród studentów⁵.

Z dniem 15 listopada 1964 roku Janicka została przyjęta do pracy jako asystent dokumentacji naukowej w Instytucie Geografii Historycznej Kościoła w Polsce na KUL. Od 1 stycznia 1971 roku pracowała w tej jednostce organizacyjnej jako adiunkt dokumentacji naukowej, a 1 września 1973 roku objęła stanowisko starszego dokumentalisty, które zajmowała do 31 grudnia 1973 roku⁶.

W czasie pracy w Instytucie Geografii Historycznej Kościoła w Polsce brała udział w kwerendach i prowadziła prace dokumentacyjne, m.in. kartotekę dla wszystkich zakonów męskich i żeńskich do XVIII wieku, mapy dla zakonów męskich i żeńskich w XVIII wieku, mapy problemowe dla zakonów bernardynów i dominikanów, mapę kościołów pod wezwaniem św. Jakuba (wspólnie z mgr Jerzym Flagą)⁷. W oparciu o opracowane przez nią materiały sporządzono

magisterskiej; też, *Praktyki religijne w archidiakonacie lubelskim w XVIII wieku*, „Roczniki Humanistyczne”, 49 (2001) z. 2, s. 153-219.

³ Archiwum Uniwersyteckie KUL (dalej: AU KUL), Akta osobowe studentów – Elżbieta Janicka, sygn. H 16597.

⁴ *Elżbieta Janicka-Olczak*, https://www.kul.pl/elzbieta-janicka-olczak,art_12288.html (dostęp: 3.12.2024).

⁵ Tamże.

⁶ AU KUL, Akta osobowe pracowników – Elżbieta Janicka-Olczak, sygn. A -999.

⁷ Tamże.

mapy zakonów do drugiego tomu *Kościół w Polsce*⁸. Janicka przygotowała (przy współudziale Lidii Müllerowej i Ludomira Bieńkowskiego) tabele i indeksy do publikacji *Zakony męskie w Polsce w 1772 roku*⁹, indeksy do *Księgi jubileuszowej 50-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego* (ze Stanisławem Olczakiem)¹⁰, *Księgi tysiąclecia katolicyzmu w Polsce*¹¹. Była także autorką prac dotyczących zakonów żeńskich, szczególnie dominikanek¹².

Zawarła związek małżeński 6 lipca 1968 roku w Jarosławiu ze Stanisławem Kazimierzem Olczakiem¹³. Małżonkowie doczekali się dwóch córek – Barbary i Agnieszki.

Kolejnym etapem w rozwoju zawodowym Janickiej-Olczak była praca w Bibliotece Zakładu Historii. Kierowała biblioteką od 1 stycznia 1974 roku aż do przejścia na emeryturę 31 grudnia 2005 roku¹⁴.

Kwalifikacje bibliotekarskie zdobywała na rocznym kursie w 1975 roku, przeprowadzonym w Bibliotece Głównej KUL pod kierunkiem dyrektora o. Romualda Gustawa. W latach 1973-1983 prowadziła praktyki wakacyjne w zakresie bibliotekoznawstwa. W 1983 roku przebywała na miesięcznym stypendium języka francuskiego w Genewie¹⁵.

Miałam okazję spotkać Elżbietę Janicką-Olczak i pracować z nią. W pamięci pozostaje mi jako osoba życzliwa, ciepła, umiejąca słuchać ludzi. W związku z tym pokój, w którym pracowała (w Gmachu Głównym KUL), traktowany był przez pracowników Instytutu Historii jako miejsce, do którego każdy mógł przyjść i porozmawiać.

Elżbieta Janicka-Olczak odeszła do Pana 25 czerwca 2024 roku w wieku 83 lat. Pogrzeb odbył się 1 lipca w kaplicy cmentarnej przy ul. Droga Męczenników Majdanka w Lublinie. Spoczęła w grobowcu obok swojego męża prof. Stanisława Olczaka.

Słowa kluczowe: Elżbieta Janicka-Olczak; Biblioteka Uniwersytecka KUL; Instytut Historii KUL; Instytut Geografii Historycznej Kościoła w Polsce

⁸ *Kościół w Polsce*, t. 2, red. J. Kłoczowski, Kraków 1970.

⁹ *Zakony męskie w Polsce w 1772 roku*, pod red. L. Bieńkowskiego, Lublin 1972.

¹⁰ *Księga jubileuszowa 50-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego: praca zbiorowa wydana w rocznicę 50-lecia istnienia uczelni*, red. nac. M. Rechowicz, Lublin 1969.

¹¹ *Księga tysiąclecia katolicyzmu w Polsce*, cz. 1-3, red. nac. M. Rechowicz, Lublin 1969; AU KUL, Akta osobowe pracowników – Elżbieta Janicka-Olczak, sygn. A -999.

¹² E. Janicka-Olczakowa, *Zakony żeńskie w Polsce*, w: *Kościół w Polsce*, t. 2, red. J. Kłoczowski, Kraków 1970, s. 733-778; też, *Likwidacja klasztorów dominikanek II i III zakonu w XIX wieku na ziemiach polskich*, „Sprawozdanie TN KUL”, 20 (1971) s. 89-93; też, *Żeński ruch dominikański w XVII-XX wieku*, w: *Studia nad historią dominikanów w Polsce 1222-1972*, t. 1, pod red. J. Kłoczowskiego, Warszawa 1975, s. 159-178.

¹³ AU KUL, Akta osobowe pracowników – Elżbieta Janicka-Olczak, sygn. A -999.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

REFERENCES / BIBLIOGRAFIA

Źródła

Archiwum Uniwersyteckie KUL (AU KUL)

Akta osobowe studentów – Elżbieta Janicka, sygn. H 16597.

Akta osobowe pracowników – Elżbieta Janicka-Olczak, sygn. A -999.

Opracowania

Janicka-Olczak Elżbieta, *Praktyki religijne w archidiakonacie lubelskim w XVIII wieku*, „Sprawozdania z Czynności Wydawniczej i Posiedzeń Naukowych oraz Kronika Towarzystwa Naukowego KUL”, 14 (1963/64) s. 214-217.

Janicka-Olczak Elżbieta, *Praktyki religijne w archidiakonacie lubelskim w XVIII wieku*, „Roczniki Humanistyczne”, 49 (2001) z. 2, s. 153-219.

Janicka-Olczakowa Elżbieta, *Likwidacja klasztorów dominikanek II i III zakonu w XIX wieku na ziemiach polskich*, „Sprawozdanie TN KUL”, 20 (1971) s. 89-93.

Janicka-Olczakowa Elżbieta, *Zakony żeńskie w Polsce*, w: *Kościół w Polsce*, t. 2, red. J. Kłoczowski, Kraków 1970, s. 733-778.

Janicka-Olczakowa Elżbieta, *Żeński ruch dominikański w XVII-XX wieku*, w: *Studia nad historią dominikanów w Polsce 1222-1972*, t. 1, pod red. J. Kłoczowskiego, Warszawa 1975, s. 159-178.

Księga jubileuszowa 50-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego: praca zbiorowa wydana w rocznicę 50-lecia istnienia uczelni, red. nacz. M. Rechowicz, Lublin 1969.

Księga tysiąclecia katolicyzmu w Polsce, cz. 1-3, red. nacz. M. Rechowicz, Lublin 1969.

Zakony męskie w Polsce w 1772 roku, pod red. L. Bienkowskiego, Lublin 1972.

Netografia

Elżbieta Janicka-Olczak, https://www.kul.pl/elzbieta-janicka-olczak,art_12288.html (dostęp: 3.06.2025).